На поромі з Гайянніса до острова Аліси Амелія Лоумен фарбує нігтики жовтим лаком і, поки вони сохнуть, продивляється записи свого попередника:

> «Айленд-букс», виторг — близько 350 тисяч доларів на рік, найкраща каса — у літні місяці завдяки туристам, — доповідає Гарві Роудз. — 56 квадратних метрів торговельної площі. Усі робітники працюють неповний день, окрім власника. Дуже маленький відділ дитячої літератури. Слабка активність в інтернеті. Реклами майже нема. В асортименті переважно книжки (що добре для нас), але смаки Фікрі дуже специфічні, і до того ж навряд чи тепер, без Нік, він запропонує бодай щось покупцям. На його щастя, «Айленд-букс» — єдина розвага в містечку.

Амелія позіхає. Треба збадьоритися після легкого похмілля. Чи варта маленька вередлива книгарня такої тривалої подорожі? І коли нігті мали б уже висохти, невтомний внутрішній оптиміст втручається в її думки: «Ну звісно ж, варта!» Вона спеціалізується на маленьких вередливих книжкових крамницях і добре знається на породі людей, які їх відкривають. А тому до її талантів можна додати багатозадачність, уміння вибирати вино до вечері (та ще вміння піклуватися про друзів, які забагато випили), дбайливий догляд за кімнатними рослинами, турбота про бездомних тварин та інших пропащих створінь.

Коли вона сходить із порома, дзеленчить телефон. Номер незнайомий, адже ніхто з її друзів уже не використовує

Купить книгу на сайте kniga.biz.ua >>>

телефон як телефон. Утім, вона рада цьому незапланованому виклику від невідомого абонента, бо не хоче належати до людей, які вважають, що хороші новини може повідомити лише хтось зі списку контактів, і то якщо дзвінок наперед узгоджено. Невідомий абонент виявляється Бойдом Фленеґаном — її третій провал із сайту знайомств, який десь півроку тому водив її в цирк.

— Я там наче надсилав тобі повідомлення кілька тижнів тому, — каже він. — Ти його отримала?

Вона пояснює, що недавно змінила роботу, тож усі налаштування в телефоні злетіли.

— Та й узагалі, — каже вона, — я довго думала про всі ці знайомства онлайн. Ну, типу, може, це взагалі не для мене.

Бойд ніби не чує останнього речення.

— Може, зустрінемося знову? — питає він.

Коротко про побачення. Спершу нові враження в цирку відволікали їх від усвідомлення того, що вони не мають нічого спільного. Наприкінці вечері їхня несумісність перетворилася на беззаперечний факт. Можливо, це було очевидним, коли вони не дійшли консенсусу у виборі закуски або за основною стравою, коли він зізнався, що не любить «старовини», а саме: антикваріату, будинків, собак і людей. Утім, Амелія не дозволяла собі доходити висновків щодо несумісності до самого десерту, аж поки, запитавши, яка книжка найбільше вплинула на його життя, почула у відповідь: «Бухгалтерський облік. Частина друга».

Вона делікатно відповідає йому, що ні, навряд чи вони зустрінуться знов.

Вона чує, як Бойд дихає — нервово, уривчасто. Вона хвилюється: а що, як він плаче?

Купить книгу на сайте kniga.biz.ua >>>

— Із тобою все гаразд? — запитує вона.

— Ти мені не мама.

Амелія знає, що могла б роз'єднати зв'язок, але не робить цього. Десь глибоко в душі їй цікаво, що буде далі. Який сенс у поганих побаченнях, якщо по них не лишається навіть історії друзям на розвагу?

— Що, даруй?

— Можливо, ти помітила, що я не одразу тобі перетелефонував, — каже він. — А не телефонував я тому, що зустрів одну людину. Кращу за тебе. Та коли в нас нічого не вийшло, я вирішив дати тобі другий шанс. Тож сховай свою зверхність. У тебе гарна усмішка, але завеликі зуби й дупа. І взагалі, тобі вже не двадцять п'ять, навіть якщо ти п'єш, як двадцяти-п'ятилітня. А дарованому коневі в зуби не заглядають. — І дарований кінь заплакав. — Пробач мені. Правда, пробач.

— Усе гаразд, Бойде.

— Що зі мною не так? У цирку ж наче було весело. І я ж не такий уже й поганий.

— Із тобою все чудово. І номери в цирку були дуже вигадливі.

— Але ж має бути щось. Чому я тобі не сподобався? Скажи, як є.

На це запитання в неї багато відповідей. Та вона обирає одну.

— Пам'ятаєш, коли я сказала, що працюю у видавництві, ти відповів, що не дуже любиш читати?

— Та ти снобка! — виголошує він вердикт.

— Можливо, і так. Слухай, Бойде. Я на роботі. Мені час іти.

Амелія завершує розмову. Вона не надто високої думки про свою зовнішність і, звісно ж, не надто зважає на слова Бойда Фленегана, із яким насправді спілкувалася недовго.

Купить книгу на сайте kniga.biz.ua >>>

Вона — найсвіжіше з його розчарувань. Їй і самій розчарувань не бракувало.

Їй тридцять один, і вона сподівалася зустріти когось до цього часу.

Проте...

Оптиміст в Амелії досі вірить, що краще бути самій, аніж із людиною, що не поділяє твоїх слабкостей і зацікавлень. (Ну правда ж?)

Мати завжди каже, що від справжніх чоловіків Амелію відволікають романи. Це дошкульне зауваження, такий собі натяк, що вона читає книжки лише з класичними романтичними персонажами. Амелія й не проти зіткнутися із романтичним персонажем у житті, але її літературні смаки надто різноманітні. Ба більше, вона обожнює Гумберта Гумберта (як персонажа), водночас усвідомлюючи, що не хотіла б мати його за чоловіка, хлопця чи навіть випадкового знайомого. Схожі почуття в неї до Голдена Колфілда й містерів Рочестера й Дарсі.

Вивіска книгарні над ґанком багряного будиночка у вікторіанському стилі потьмяніла, і Амелія майже пройшла повз нього.

АЙЛЕНД-БУКС
Ексклюзивний постачальник
художньої літератури на острів Аліси з 1999 року
Люди — не острови.
Кожна книжка — Усесвіт

Тінейджерка на касі читає нову збірку оповідань Еліс Манро.

— Як вона тобі? — питає Амелія.

Купить книгу на сайте kniga.biz.ua >>>

Вона обожнює Манро, але поза відпусткою рідко має час, щоб читати щось, окрім книжок із переліку пропозицій видавництва.

— У школі задали, — каже дівчинка, ніби це все пояснює.

Амелія повідомляє, що вона торговельна представниця «Птеродактиль-прес», і дівчинка, не підводячи очей, показує кудись собі за спину.

— Ей-Джей у своєму кабінеті.

У коридорі височіють хиткі вежі рекламних примірників — книжок не для продажу, і Амелію охоплює відчай, бо в її дорожній сумці, від якої вже обривається плече, ще кілька книжок для цих веж, і на додачу каталог — звідти теж вона сподівається проштовхнути певну кількість видань. Вона ніколи не бреше про книжки з добірки новинок. Ніколи не каже, що книжка їй сподобалася, якщо це не так. Вона завжди добирає якісь добрі слова про книжку, або, якщо не вдається, то принаймні про обкладинку, або, якщо не вдається, то принаймні про автора, ну, або, якщо й це не вдається, то хоча би про його веб-сайт. «Ось чому вони платять мені такі гроші», — часом жартує вона сама до себе. Вона заробляє тридцять сім тисяч доларів на рік, а ще можна сподіватися на бонуси, хоча її попередники на цій посаді бонусів давно не отримували.

Двері до Ей-Джеєвого кабінету зачинені. Амелія вже на півдорозі до нього, коли рукав її светра чіпляється за стос, і сотня книжок, а може, і більше, зі зрадливим гуркотом завалюється на підлогу. Двері відчиняються, і Ей-Джей, ковзаючи поглядом із книжкових руїн на світло-русяву гігантесу, яка щиро намагається скласти все як було, питає:

— Хто ви в біса така?

Купить книгу на сайте kniga.biz.ua >>>

— Амелія Лоумен.

Вона будує вежу з десятка книжок, та половина цеглин падає.

— Облиште, — наказує Ей-Джей. — Вони були складені в певному порядку. Ваша допомога не потрібна. Будь ласка, ідіть звідси.

Амелія підводиться. Вона сантиметрів на десять вища за Ей-Джея.

— Але в нас зустріч.

— У нас зустріч, — повторює Ей-Джей.

— *Саме так*, — наполягає Амелія. — Минулого тижня я писала вам на електронну пошту з приводу переліку зимових новинок. Ви відповіли, що я можу приїхати в четвер або в п'ятницю по обіді. Я відповіла, що приїду в четвер.

Може, листування було й занадто стислим, але це не вигадка.

— Ви торговельний представник?

Амелія з полегшенням киває.

— Нагадайте, який видавець.

— «Птеродактиль».

— Представник «Птеродактиль-прес» — Гарві Роудз, — відповідає Ей-Джей. — Коли ви написали мені минулого тижня, я подумав, що ви — помічниця Гарві чи щось таке.

— Я — заміна Гарві.

Ей-Джей важко зітхає.

— А до якої компанії перейшов Гарві?

Гарві помер, і вмить Амелія вигадує чорний жарт, у якому «Той світ» буде назвою компанії, а Гарві — її працівником.

— Він помер, — каже вона як є. — Я думала, ви чули.

Більшість її клієнтів уже чула, адже Гарві був легендою, наскільки торговець узагалі може бути легендою.

Купить книгу на сайте kniga.biz.ua >>>

— У розсилці від «Амерікен бар»[1] був некролог і ще, здається, у «Паблішерз віклі», — каже вона, ніби перепрошуючи.

— Я не надто стежу за новинами, — відповідає Ей-Джей, знімає чорні окуляри із товстими лінзами й довго-довго витирає обідці.

— Пробачте, я не хотіла вас засмутити, — каже Амелія, торкаючись передпліччя Ей-Джея долонею, та він різко ухиляється.

— Яка мені різниця? Я майже не знав його. Бачився з ним тричі на рік. Цього не достатньо, щоб називати його другом. До того ж щоразу, як я його бачив, він намагався мені щось продати. Це не дружба.

Амелія бачить, що в Ей-Джея немає настрою слухати, як вона впарює йому зимові новинки. Їй варто перенести зустріч на інший день.

Аж тут вона згадує про дві години їзди до Гайянніса та годину двадцять до острова Аліси поромом, розклад руху якого з листопада стає ще й нерегулярним.

— Якщо я вже тут, — каже Амелія, — то як ви дивитеся на те, щоб ознайомитися з пропозиціями «Птеродактиля» на зиму?

Ей-Джеїв кабінет — це комора. Вікон немає, картин на стінах немає, родинних фото на столі немає, милих дрібничок немає, виходу немає. Є книжки, недорогі металеві полички, як у гаражі, металева тумба із шухлядами та старовинний, імовірно, ще з минулого століття, настільний комп'ютер. Ей-Джей не пропонує напоїв, і хоча Амелія хоче пити, вона нічого не просить. Прибирає зі стільця книжки й сідає.

---

[1] «American Bar Association Journal» — журнал Американської асоціації юристів. (*Тут і далі прим. перекладача, якщо не зазначено інше.*)

Купить книгу на сайте kniga.biz.ua >>>

Амелія береться за зимову добірку. Це найнезначніший список за рік, як за кількістю позицій, так і за очікуваннями. Тут є кілька великих (чи принаймні багатонадійних) дебютів, але решта — книжки, на які видавець не покладає великих комерційних сподівань. Попри це, зимові добірки подобаються Амелії найбільше. Книжки з цього переліку — аутсайдери, залежалий товар, ризиковані проекти. (Не буде перебільшенням сказати, що саме так Амелія називає й себе.) На десерт вона лишає улюблену книжку — мемуари вісімдесятилітнього чоловіка, холостяка, який одружився в сімдесят вісім. Його наречена померла за два роки по весіллі, коли їй було вісімдесят три. Рак. Про автора сказано, що він працював журналістом у різних газетах Середнього Заходу, писав на наукові теми, тож проза його точна, весела, аж ніяк не сентиментальна.

Читаючи цю історію в потязі з Нью-Йорка в Провіденс, Амелія не могла стримати сліз. Вона знає, що «Пізній цвіт» — маленька книжка, і опис її рясніє штампами, але Амелію не полишає впевненість, що вона сподобається, якщо тільки їй дадуть шанс. Із власного досвіду Амелія знає, що більшість проблем можна було б вирішити, якби люди частіше давали чомусь шанс.

Вона саме розповідає про «Пізній цвіт», коли Ей-Джей хилить голову на стіл.

— Щось не так? — питає Амелія.

— Це не для мене, — каже Ей-Джей.

— Просто прочитайте перший розділ. — Амелія підсовує йому примірник для ознайомлення. — Я розумію, що тема, імовірно, жахливо застаріла, та коли ви побачите, як це написано...

Він перериває її:

Купить книгу на сайте kniga.biz.ua >>>

— Це не для мене.

— Добре, тоді я розповім вам про інші книжки.

Ей-Джей глибоко зітхає.

— Здається, ви досить мила молода жінка, але ваш попередник... Річ у тім, що Гарві знав мої смаки. У нас із ним вони були однакові.

Амелія опускає стос аркушів на стіл.

— Я б рада була можливості вивчити ваші смаки, — каже вона, трохи почуваючись персонажем із порнофільму.

Він бурмоче щось собі під носа. Їй здається, це схоже на «А сенс?», але вона не певна.

Амелія згортає каталог видавництва «Птеродактиль».

— Містере Фікрі, будь ласка, розкажіть мені, що вам подобається.

— Подобається? — повторює він зі зневагою. — Може, я краще поясню вам, що мені не подобається? Я не люблю постмодернізм, постапокаліптику, оповідки з потойбіччя та магічний реалізм. Я рідко схвалюю хитромудрі формальності, гру шрифтами, ілюстрації там, де їх не має бути, — загалом, різного роду витребеньки. Мені здається, що художня література про Голокост чи іншу велику світову трагедію — це несмак, я волію читати документалістику. Я не люблю суміші жанрів *à la* інтелектуальний детектив або інтелектуальне фентезі. Література хай лишається літературою, а жанрове чтиво — жанровим; експерименти зі схрещуванням рідко дають задовільні результати. Я не люблю дитячих книжок, особливо про сиріт, і не загромаджую полиці тим популярним молодіжним чтивом. Я не люблю книжок товщих за чотириста сторінок і тонших за сто п'ятдесят. Книжки, написані письменниками-привидами для телезірок, викликають у мене відразу, як і ілюстровані

Купить книгу на сайте kniga.biz.ua >>>

альбоми знаменитостей, мемуари спортсменів, книжки за фільмами, колекційні видання і — думаю, це очевидно — про вампірів. Я рідко беру дебюти, поетичні збірки та переклади. Моя б воля, я не брав би й дешеві серії покетів, але на них є попит. Щодо вас, можете не розповідати мені про «новий видатний цикл», поки він не облаштувався надійно в списку бестселерів «Нью-Йорк таймс». І найголовніше, міс Лоумен, я вважаю, що нікчемна книженція мемуарів старигана, чия стара дружина померла від раку, — це взагалі за межею. Хай як там добре, за словами книготорговця, її написано. Хай скільки там примірників, за вашими словами, гарантовано продасться на День матері.

Амелія червоніє, та це радше від люті, ніж від зніяковіння. Почасти вона згодна з Ей-Джеєм, але його манера спілкування надміру груба. «Птеродактиль-прес» не продає й половини з переліченого ним. Вона вивчає його. Він старший за неї, але не набагато, може, років на десять, не більше. Він замолодий, щоб так усе зневажати.

— А що ж вам подобається?

— Усе інше, — каже він. — Також мушу визнати, що часом відчуваю слабкість до збірок оповідань. А втім, вони не продаються.

Серед новинок в Амелії тільки одна збірка оповідань, дебютна. Амелія не прочитала її всю і навряд чи матиме на це час, але перше оповідання їй сподобалося. Американський та індійський шестикласники беруть участь у міжнародній програмі листування.

Оповідач — індієць, що навчається в американській школі та веселить американських дітей, вигадуючи їм нісенітниці про індійську культуру. Вона прокашлюється — у горлі в неї

Купить книгу на сайте kniga.biz.ua >>>